

Պ Ա Տ Մ Ա Ն Բ

ՊՈՒԼՎԱՐԻՍ

Տարեկան 12 ֆր.

Կեսամյակայ 6 ֆր.

ԱՐՏԱՍԱՀԱՍԱՆ

Տարեկան 14 ֆր.

Կեսամյակայ 7 ֆր.

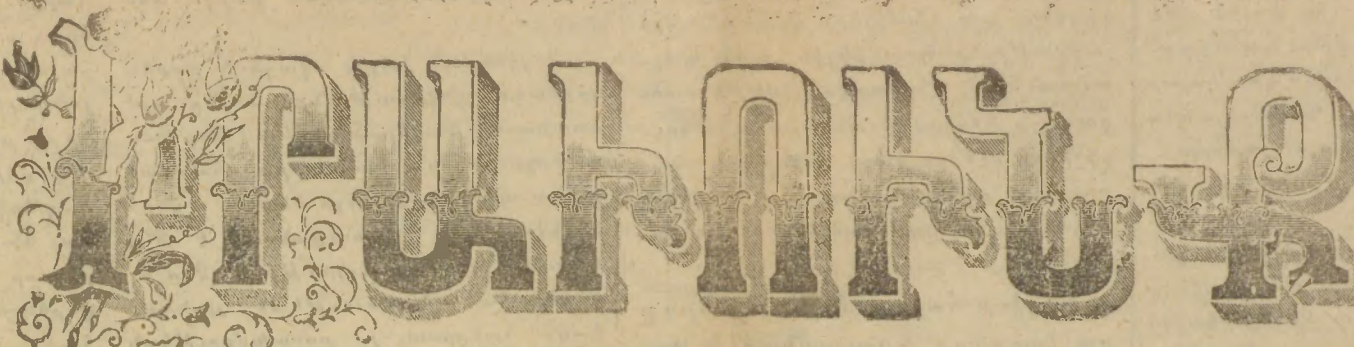
ՍՄԵՐԻՎԱ

Տարեկան 2.60 Տօլ.

Կեսամյակայ 1.50 Տօլ.

ԿԱՆԽԻԿ

ՄԱՆՈՒԾՄԱՆ ՏՈՂԸ
20 ՄԵԹ.

Լ Ր Ա Կ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ն Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Ք Ա Ղ Ա Ղ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ՍՄԵՆ ՉՈՐԵՔՉՈՐԹԻ ԼԻ ՇԱՐՄԱԹ

Հ Ա Ս Յ Լ

Redaction du Journal

«Iraounk»

(Bulgarie) VARNA

Ред. ЮЦИЯ

Б- ВЕСТНИКЪ

«Ираунк»

РАРТА

Դրուքիւնք հոս չեն
սրուիր

ՍՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒԹԻ

Տօնքի Դաւիթի մատնու-
թեան հետեւանօք վանեցողքը
խառն պատահած վերջին դժբաղ-
դութիւնները և այդ մասին երկ-
րէն զանազան աղբիւրներէ հաս-
նող մանրամասնութիւնները բնա-
կանազէս չէին կրնար մեղ պարզ
ու անտարբեր հանգիստեցնի մը
դերին մէջ թողոր որպէս զի
միայն գէպերը արձանագրելով
անցնէինք, բնականապէս ամեն
լրջախոհ ու սիրեցաւ հայ ինք-
նիւրեն կամ դիմացիին հար-
ցում մը ուղղէր, թէ ինչո՞ւ
յապարհ մատնիչ մը դառնար
մէկը որ 4—5 տարի անձնուիրա-
բար ու զաղտնապահօրէն յեղա-
փոխական գործունէութիւն մըն
էր ունեցեր և իրեն այնչափ
զաղտնիքներ էին վստահուեր:

Շատ բնական էր որ այս հար-
ցումին պատասխանելու այս բն-
չուն լուծելու համար այդ գա-
նազան աղբիւրներէ ստացուած
առաւել կամ նուազ բացատրիչ
տեղեկութիւնները նկատուի-
թեան պիտի առնուէին ու հիմ
բռնուէին:

Եւ մենք այդ բրինք և գեռ
պիտի բնենք, ցորչափ գաղտնա-
ցական թերթերը մեզ չը բերեն
համալիչ փաստեր՝ թուեղ յեղա-
փոխական Դաւիթին յանկարծ
ցած միտնիչ մը դառնալու պատ-
ճառը տարբեր կերպով բացատ-
րող, նիւթագրեր թէ հնչական
աղբիւրներուն այս խնդրոյ առ-
թիւ ալ պէտք չէ հաւատք ըն-
ծալու, բայց ոչ հնչական աղ-
բիւրներ աւելի բացորոշ կերպով
ամբաստանեցին Դաւիթի թեան
կողմասցի Ա. չէֆը. Դիոյալը՝ իսկ
մատնութիւնը ազոտ պատճառի
մը հետեւանք ըլլալը չը ծածկեց:

Մենք Դաւիթին թուեցիկին
երբէք հաւատք ընծա ունեւէն
չենք. երկրէն ոչ-հնչական կաղ-
մակերպութեան մը հասած և մեզ
հաղորդուած նամակի մը հեղի-
նակը հարկ դատեր էր այդ թուե-
ցիկի ընդօրինակութիւնն ալ հա-
ղորդելու մենք պէտք չը տեսնեք

զայն մեր ընթերցողներէն ծած-
կելու:

Պահ մը Դաւիթի թեան կէս
պաշտօնական օսկաններուն հետ
հաւատանք, թէ Դաւիթը սոսկ
ինքնադարաւոր համար՝ աղ-
ջիկներ բռնաբարողներու և այդ
պատճառաւ զինք մահուան դա-
տապարտելու մատնուի. յորինած
էր նոյնպէս պահ մը ենթաց-
րենք թէ անկախ աղբիւրներէ,
անհատներէ և տարբեր կաղմա-
կերպութիւններէ հաղորդուած
տեղեկութիւններն ալ անհիմն
էին, կամ թիւրիմացութեան սր-
դիւնք բայց այս ամէնի դէմ
բան մը փաստ մը բերուելու է
Դաւիթին յանկարծ մատնիչ դառ-
նալու պատճառը ու պարտքն
բացատրող:

Ինչո՞ւ միևնոյն Դաւիթը տար-
բեր կուտակցութիւններու պատ-
կանող անձերը ու երբեմն զաղտ-
նիքները — սորոնց անչափ յիշ-
շատ ծանօթ պէտք էր ըլլար — չը
մատնեց: Սա ցոյց կուտայ, թէ
նա միմիայն Դաւիթի կողմէն չէ-
փերուն գէմ բուռն վրէժխնդ-
րութեամբ մը լեցուած էր:

Եթէ առարկութի թէ Դաւիթ
կաշառուեր էր կառավարութի-
նէն, Ա. որ մենք հաւատք չպիտի
կրնանք ընծալ, որովհետեւ Դա-
ւիթ գիտէր թէ յայտնի կերպով
իր կատարելիք ցած մատնու-
թեան պատիժը մահ պիտի ըլ-
լար, հետեւաբար իրեն ստանա-
լիք կաշառքը որչափ ալ մեծա-
գումար ըլլար վաղեմի չպիտի
կրնար վստի զի տէնօրը չուտ
պիտի հասնէր ետեւէն:

Աւելին Դաւիթը ինչո՞ւ թէ՛ իր
կեանքը վտանգելու և թէ՛ իր
տարիներէ ի վեր կառուցած ու
չինծած գործը քանդելու գնով
յանկարծ մատնիչ մը կը դառնար:

Ահա այս բնչուն պէտք է բա-
ցատրելու ռազմական պարտնիքի
և ցորչափ այդ չը բացատրուի
գործադրաբար ձեռ վանի կաղմա-
կերպութիւնը և մատնուորուպէս
Ա. չէֆը հանրային կարծիքին
առջեւ պատասխանատուութիւն
չէք կրնար փրկել:

Եւ քիչ մը խղճահարուեցէք,
արտասահմանեան կարգ մը թեր-

թերը Դաւիթը արդարացնող
ցոյց տալու մէջ, Ո՞րն է այն հայ
թերթը որ արդարացուցած ըլ-
լայ Դաւիթը, ձեռք աղ- երէկի
ընկերը ու այսօրուան ցած մատ-
նիչը, Ո՞րն է այն թերթը, ո՞ր տու-
ղին մէջ գտաք դուք այդ ար-
գարացումը, ի՞նչ միտմտներ
գրգռելով նոր եղբայրասպան ո-
ճիրներ սարքել կուգէք կրկին
աւտանմանի մէջ. ի՞նչ Գար-
բերդէն սկսած մինչեւ Ռուսոյք
հասած եղբայրասպանութիւննե-
րու շարքը դեռ չը լինցա՞ւ. ի՞նչ
սեւեռքէ բռնան ձեռ վաղեմի սիւ-
տէմներն, թափ մը տալ կը
նկրտիք, Գիշ մը լրջութիւն պա-
րուններ, զոռչացէք խեղաթիւ-
րումներէ. եթէ մեղքը չէք հասկը-
նար, գտնէ ամօթը ճանչցէք:

ՀԱՅԻՆՆԵՐԻ ՎԻՃԱԿԸ

ՀԱՄԱԿ ԿԱՐԻՆԵՆ

Կարին 20 փետ. (հ. տ.) 1908

Դող սփռն մէջ Խառութի ներք առ-
քան սոսկալի են, որ ազատ ճամակ
գրելու ոչ մի հնարաւորութիւն չկայ:

Ցերեկը ոստիկանները եւ հեծելա-
զօրքերը փողոցները անդադար պոյս
կրնան Գիշերները ամէն տուեւր-
ու պատահաններ, առաջ յատուկ յը-
տե ներ են գրում՝ գիշերապա համար
թէ ինչ կը խօսին:

Հոգի օժան քայծ աքսած է 110 փա-
րայի:

Տիկոյոյ բերդերը չօքերով լեզուն
են, այդ բաւական չէր, 27 թապուր
բէտիք զօրք այսօր գրեւս մէջ Բաքեր
զին, Դերձաւ են եւ ոչ տեղերէ: Լուր
կայ թէ գէ՛թ, սոսկ պիտի կո-
չո ին 60 թապուր և Համիտի յայտնի-
նել, Պարսից սահմանէն մինչեւ Խա-
կոյմերը չօքի անհուն քաղցրութիւն
կայ: Մենք սույգ պատճառները չգի-
տենք, բայց թուրք չը ջանակներու
մէջ այնչափ կը խօսուի թէ այդ բոլոր
պատճառութիւնը ուստի գէ՛թ է ուղ-
ղուած:

Թուրքիոյ Հայոց կեանքը ուղղակի
անտանելի է դարձած ամէն տեղ:

Մեր գրութիւնը այնքան տագնա-
պալիք է, որ սոսաւ տուեն իր տունէն
խանութ գնացողը չի վստահիր թէ Ե-
րեկոյան ողջ պիտի փերագոռնայ:

Պաշտօնը ինչ, Բողէշէն, Մուշէն փա-
շոյ հայ ընտանիքներ, ու հայիւր չի կայ:
Բոլորն ալ տեղս կը թափուին, այնու
չի գիմարալով քիւրաբու հարստահա-

րութիւններուն, Բոլոր փախողները
թողած են կաթ եւ գոյք եւ իրենց
չոր հոգին միայն առած փախած են:

Կէս մեկ ժողով աւելի ձիւն կայ: Ո՞վ
պիտի հոգայ այս թշուառներուն, մե՞ք
— բայց մենք ալ ապրուստի միջոցներ
չունենք, մենք ալ յոսահաւատած
ենք:

Ընդ 300 Թուրք բանտարկեցին,
հայ չի կար մէջենին: Յետոյ 3 հայ
բռնելով բանտար տալին, Բանտի մէջ
ծեծի տուած մեռած են 2 հայ եւ 3
Թուրք:

Նոր եկող վային դուային մի խորա-
մաշկութիւն ձեռք առաւ: Բանտին
մէջ կառավարութիւնը Թուրքերուն էր
համոզել, որ անոնք յանցանքը հայե-
րուն վրայ ձգեն, խոստանալով իրենց
ազատութիւն, եթէ այդպէս վրային
Թուրքերն ալ սոյգալս օրին:

Բանտէն 100ի չափ Թուրքեր ազատ
աւակեցին եւ անոնց տեղ տարին 3
հայ հարուստներ:

Հայ հարուստներն, որք քաղա-
քիկն յանցաւոր բանտարկեցին, որ-
պէս զի անոնց ցորենի ամբարները
գրաւեն ազգէս ալ ըրին:

Եթէ այս բնթագրը չսորնակուի՝
դու ալ թէ հայերը իրենց գոյութիւնը
կարողանան պահպանել Տաճկաստանի
էն:

Հարստահարութիւնը, կը դողաւոր,
հայոյ ջիւղմը որդեալ յատակագծով ա-
ռաջ կերթայ:

— 0 —

ՀԱՄԱԿ ԴԵՐՁԱՆԵՆ

Իերջան, 5 մարտ (հ. տ.) 1908

Մեր կողմերը գտնուող հայ Ժողո-
վրդի վիճակը կատարեալ տանջանքի
եւ հայտնաբեր է մատնուած: Կառու-
վարութիւնը ամէն ջանք չի խնայեր
հայերը այս երկրէն բնաջնջ րնելու:
ամէն օր 15 սկան ձիւնադր գիւղերը կը
թափուին՝ տուրքերը գանձելու հա-
մար: Հարկահաններու կերպիւրը հա-
ւե ցոտ պիտի ըլլայ, եթէ ոչ մեզի ձե-
ծելով կիսամեռ կրնան: այդ ալ բաւ-
չը համարելով՝ քիւրաբեր ուր որ էզ,
կող եւ այլ անառններ տեսնեն՝ ա-
ւարի կանեն, ո՞վ կարող է անոնց
խառն մը բռն, — ընդգիմացողոյն հրա-
ցանին զիգակը պատրաստ է գետին
փոխելու: Հայերի ինչքը թափանցող ոչ
մէկ թուրք կամ քիւրա զատաստանի
կենեակով:

Ձեռնորներու տեղափոխութիւնը մեր
պիտիւր կատարելապէս փորձանքնե-
րու մէջ է գրելու: Դերձաւ են անոնց
զօքերը անարգիւք կը մտնեն հայ տը-
ները եւ ինչ որ աչքերուն զարնէ եւ
ինչ որ իրենց կամքը ուղէ՛ կանեն
կը տանին:

Բոլոր մահաւատականները, մատնաւո-

բազմաթիվ տարրեր, 7էն 70 տարեկան բերնի բերան կը խօսեն թէ սկսած Մոսկովի վրայ պատերազմի պիտի ելլանք, որպէս զի Ղարսը եւ Խրիմը յետ անհնգի կատարելապէս զինաթի ոգի կը տիրէ այս կողմերը:

Թուրք ազգաբնակչութիւնը կը գիտնուի ու կը գիտնուի:

Հայ ժողովուրդը կատարելապէս վերանայի մէջ է. թուրքեր չեն ծածկեր հայերը բնաջինջ ընելու իրենց միտքը:

«Անցալ»

ԿՈՎԿԱՍԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարդիկոսական ընթերցանք

Յառաջիկայ հոկտ. 30ին պիտի կատարուի Կաթողիկոսի ընտրութիւնը:

Անկրի Չայնի ժխտելով Կաթողիկոսի դերը հայկական խնդրոյ մասին, առիթը չը փախցնեն կրկնելու այսպէս.

«Մենք կրկնել ենք, ու չպիտի դադրինք կրկնելուց, ազադակելուց, յանուն նոյնիսկ այն նահատակ ժողովրդի շահերին որը զոհ է դարձել հինց նոյն պատրանքներին, որ չկայ «հայկական հարց» այնպէս, ինչպէս էին յունականը, սերբականը եւ լուրդականը: «Հայկական հարց» գոյութիւն չունի մինչեւ իսկ այն ձեռով, ինչպէս մակեդոնականն է:

Հայկական խնդրոյն գոյութիւնը ուրացող միայն այս թերթըն է որ Ժէօն-Թիւրքերուն հետ միաբերան Բարիքի Գոնկրէին տխուր որոշումներուն համակարծիք է: Ինք սկիզբէն ի վեր Ժէօն Թիւրքերու հայերէն մէկ օտկանը ըլլալու համարքը պիտի ներշնչէր ամենուս եթէ ընկերակալական ալ չըլլար:

Նոյն թերթը միեւնոյն յորուածին մէջ նաեւ յետագայ տեղեկութիւնը կուտայ:

«Դաշնակցութիւնը իր շրջանային ժողովում քննելով Կաթողիկոսական ընտրութիւններին մասնակցելու հարցը, վճռել է «Իւրեւ» յեղափոխական սօցիալիստ «կուսակցութիւն», պաշտօնապէս չմասնակցել ընտրութիւններին: Բայց քրօնական եղել են այնպիսիներ, որոնք փաստաբանել ու պնդել են մասնակցութեան անհրաժեշտութիւնը կուսակցութիւնը միջին անդամներին տրամաբանութեամբ թող է տուել, որ ցանկացողները մասնակցին անհատապէս»:

Փոխարախյիլ յօրհրդանք

Էջմիածնայ միաբանութեան ներկայացուցիչ Տէր Յուսիկ արքեպիսկոպոս շնորհաւորելով փոխարքայի յիսնամեայ ծառայութեան յօրհանը երկար կեանք եւ առողջութիւն մաղթեց. իսկ Մեսրոպ վարդապետ ուղերձը մատուցեց գեղեցիկ պանակի մը մէջ, որուն երեսը զարդաւում էր Էջմիածնի պատկերով, Այդ ուղերձին բնագիրը հայ թերթերուն չէ հաղորդուեր:

«Մշակ» կըսէ.

«Պէտք է ցուցնել, որ ոռոսներէն թարգմանութեան մէջ կոպտի քերականական եւ ուղղագրական սխալներ են մտել:

Ինչպէս մենք անձամբ պայտատու կարգադրեցինք, այդ սխալները վրայ մեր ուշադրութիւնը հրաւիրեցին ոռոս պաշտօնականները: Վերջապէս, միթէ տեղապահը Էջմիածնի ձեռնարանի ուսուցիչները մէջ չը գտաւ մինը, որ կարողանար ուղերձի անսխալ ու գեղեցիկ առաւել թարգմանութիւնը կատարել:

Տիգրիսի հայոց Ս. Առաջնորդը սա խօսքերը արտասանած է փոխարքային:

«Ձերգ պայծառփայլ ունիւն, Ձեր յիսնամեայ արգիւնաւոր ծառայութեան այս նշանաւոր տօնի առիթով ես երկու խօսք միայն կատարեմ բարգաւառ է այն ազգը, որ Ձեզ նման որդի ունի, բազում որ է այն ժողովուրդը որ Ձեզ նման հայր ունի: Դուք Ձերգ պայծառփայլութիւն, Ձեր յիսնամեայ երկար տարինեկի բեղմնաւոր ծառայութեան ընթացքում իւրացրել է այնպիսի մի տաղանդ, որ զիտէք տեանել վշտացած սրտերի խորքը եւ արգասաւորութեան մաքուր ջրով բոցեղում մոխրեցնել Ձեզ զիտող բոլոր վրշտացեալներին: Թող Աստուած պահէ Ձեզ եւ Ձեր պատուական ընտանիքը Ձեր սիրող Կովկասի ժողովրդեան միջնորդութեան համար, եւ մեր մեծ հայրենիքի համար յարուցանէ Աստուած ձեզ նման չափ որդիներ մեր տիրի թագաւորի եւ հայրենիքի փառաբանութեան համար»:

Կոմս փոխարքան րապէս պատասխանած է.

«Շնորհակալ եմ ձեր բարեմաղթութիւններին համար, զոն եմ եւ ուրախ, որ ես հնարաւորութիւն ունեցայ հայ եկեղեցու սկսականութեան գործում օշտակար լինելու, այն շնորհն ու վրաստանութիւնը, որ ցոյց տուեց հայ եկեղեցուն կառավարութեան կողմից մենք լիովին պարտական ենք մեր թագաւոր Կայսեր, եւ ես հաւատում եմ որ հայ ժողովուրդը արգիւնաւոր կերպով կօղովէ իր իրաւունքից եւ երախտագիտութեամբ կը յիշէ Նորին Կայսերական Մեծութեան բարեբերութիւնը:

Նաեւ Տիգրիսի հայոց Բարեգը ընկերութեան կողմէ կարդացուած է ուղերձ մը որուն թագմանութիւնը հետեւեալն է.

Ձերգ Պայծառփայլութիւն Կոմս Իլյարիօն Իլաւիօիչ,

«Ձեր անխնայ հոգատարութիւնները Ձեզ յանձնված երկրի խաղաղ եւ կուլտուրական բարգաւաճման մասին, Ձեր անփոփոխ եւ բարեպաշտ մարդասէր վերաբերմունքը՝ դէպի ընդարձակ երկրի բոլոր կարիքները՝ նուաճեցին Ձեզ համար ամբողջ ազգաբնակչութեան երախտագիտութիւնը: Դուք խորապէս թափանցեցիք գաղտնիքը, թէ ինչպէս ծայրերից ծայրերը մտածեալն բուն Ռուսաստանի հետ, եւ մտքներով երկրի կառավարութեան մէջ խաղաղացման ոգի, ոռոգեցիք այն վաղուց ցանկալի հողը, որի վրայ միայն հնարաւոր են եւ իրագործելի բոլոր կուլտուրական ձեռնարկները, որոնք տնտեսական գեղեցիկութեամբ բարեք եւ երջանկութիւն:

«Բարձր գնահատելով լուսաւորական եւ բարեգործական հաստատութիւնների օգուտը եւ հասարակական նշանակութիւնը, Դուք միշտ ցոյց էք տուել Ձեր լուսամտի աջակցութիւնը նրանց ծագման համար, տեսնելով ազգաստատութիւնների մէջ ճշգրիտ գրական երկրի ծաղկման եւ նրա բոլոր

մարդ ազգաբնակչութեան բարգաւաճման:

«Կովկասեան հայոց վաղեմի բարեգործական ընկերութիւնը, նորից ոյժ ստանալով եւ վերանորոգելով Ձեր կառավարութեան օրերում իր ընդհանրապէս արակամ-բարեգործական գործունէութիւնը մատուցանում է Ձեզ արտաբնական շնորհաւորութիւն Ձեր ֆիցերական ծառայութեան յիսնամեակի հանգիստաւոր տոնախմբութեան օրը եւ ջերմագինս ցանկանում է Ձեզ ինչպէս եւ Ձեր ամուսնուն՝ կոմսուհի Նիկոլաւիտա Անարէվիտային, երկուսը կեանք եւ առողջութիւն»:

Պագուհի հայ վարժարաններու կողմէ ներկայացուած ուղերձին մէջ սա տողերը կան.

«Արդարութեան եւ մարդասիրութեան վեհ զգացմունքներով սողորված Դուք, Մեծարգոյ Կոմս, յանձն առաք թագաւոր Կայսրի առջեւ բարեկամութեամբ ազնիւ գործի նախաձեռնութիւնը՝ հայոց եկեղեցու դարաւոր սեփականութիւններն ու նրա գոյքը վերադարձնելու մասին, նոյնպէս եւ հայ դպրոցների դռները բանալու համար, որոնք տասը տարի շարունակ փակված էին, որոնց մէջ հայ ժողովրդի տասնեակ հազարաւոր զստակները ուսանում էին իրանց մայրենի լեզուով, եւ տասը տարի ընդհատված հայ ժողովրդի կուլտուրական կրթական կեանքը վերականգնեց՝ շնորհիւ Ձերգ Պայծառփայլութեան լուսամտի խնամքներին:

ԱՐՄԵՆԻԱԻՆ ԴՈՐԳԸ

Բարիքի Ժէօն-Թիւրք-աշնակցական Գոնկրէին մասնակցող Արմենիայի խաղաղութիւնը վերապէս սկսաւ իր լեզուին կապը քակել եւ իր աթոռ կից զաշնակցաւորներու մեծ սխալին պաշտպանը հանդիսանալ, ինչ որ մանր կըսուէինք արդէն, զիտնալով 3—4 տարիէ ի վեր անոր գունափոխութիւնը, ի հարկէ ստիպեալ:

Բայց նոս կուգնք յիշեցնել Արմենիայի խաղաղութիւն թէ անպարագրի սխալ Եւ կը գո. ձէ երբ հրապարակի վրայ ծնունդ առնող խնդրին Հնչակեան եւ Դաշնակցական պայքարի մը գոյն կուտայ: «Իրաւունքը» Հնչակեան թերթը կը նկատէ Գո. կրկին որոշումները քննադատելուն համար բայց երբեք իրօքը չընենք Արեւաբերդին (Կիլիկիա ու Թէքէհան), «Մ. Կիլիկիա» եւ զեռ ուրիշ քննադատներու, որոնք ոչ Հնչակեան եւ ոչ Դաշնակցական ըլլալով մատնանշած էին Դաշնակցութեան այդ քայլին ալ շատ սխալ լինելը:

«Արմենիայ»-ի պ. խմբագիրը ի դուր կը ճգնի ինքզինք Դաշնակցութեան անկախ ցոյց տալ. 8—10 տարի առաջ այդ կուսակցութեան սխալները քննադատած ըլլալը իր անկողնակալութեան իր փաստ մէջ տեղ բերելով: Նոր մաքրել այդ տեսակ փաստ չեն կրկնել, մօտակալ անցեալին ու ներկային նայինք:

Դեռ երկէ կըսեալ անուանաւորութիւնը մատուցող գրուած ծիծաղելի յօդուածը շատ շատեղի ալ զանաւորով կարդացուելու: «Արմենիայ» կամ «Արմենական» բառը սեփականութիւնն է եղեր անհատի մը, այդ անունով կազմակերպութեան մը գոյութիւն տալու համար իրմէ արտօնութիւն ստանալու է եղեր, բայց անկա զհանձնարէն ա-

ռարկութիւն չըրաւ ու չընեն «Արմենիա» անունով հրատարակուող օտարալեզու թերթերու մասին: Սակայն յանկարծ վերջին օրերս միայն իր ձայնը կը բարձրացնէ 10—15 տարիէ ի վեր գոյութիւն ունեցող Արմենական կազմակերպութեան ղեմ, ցաւք չը գիտնալ ձեռնցնելով անոր գոյութիւնը, ինչ որ ազգային եւ յեղափոխական գործերով միայն զբաղող խմբ. գրի մը համար աններելի ազդեցութիւն մը պիտի համարուէր: Բայց պ. խմբագիրը նոյն յօդուածին մէջ ինք իր խօսքով կը հաստատու թէ Արմենական կազմակերպութեան գոյութիւնը գիտէր վաղուց:

Հոս հայց կը ծագի թէ «Արմենիա»-ն ի՞նչու աշխարհ երկար առտն կը լսուի իր սեփականութեան ծիծաղելի թնդիրը չէր յալուցալուր, եւ սա միջոցով միայն կըլլէր այդ բանը ընելու:

Պարզ է այս հարցին պատասխանը: Արդեմ Կոմս Արմենական յեղափոխականութիւնը վերակ. Հնչակեան կուսակցութեան հետ միախառնելու նորա նակցութեան սկսած էր, այս միացումը զաշնակցականներու գործին ընաւ չէր գտնուէր, զէ պիտի միութիւնը ժողովրդական հասնք մը ստեղծուելու վախով: Ահա Դաշնակցութեան այս չկամութիւնը հարկ կը դնէր իր «Արմենիայ» «Արմենիայ»-ին վրայ որ անուանարկէ Արմենական յեղ. կազմակերպութիւնը որով նաեւ անուանարկած կըլլար չընչակեան միութիւնը:

Պ. Խմբագիրը կը կարծէր թէ իր այս «չեմտի միտքը» չը նշմարուի իր կր սխալի:

Արմենիայի խմբագրին ալ զի իրական գիրքը այսպէս մերկացնել յետոյ. հիմակ համարձատար ուղիով զինք մտիկ պիտի ընէ՝ իր Դաշնակցութեան փաստաբանը:

Մ.

ՔԻՉ ՄԸ ՏԵՂԱԿԱՆ

Ազգ. վարժարանէն ներս

Մուրադեաններու եւ նմաններու չընորհիւ այս տարի ազգ. վարժարանը միայն բացասական արդիւնք տալ սակ մալուած ըլլալով, ուսուցիչները որոշած են եղեր հրապարակային քննութիւններ չը կատարել, խոյս տալ անկէ:

Արդէն Մուրադեանի նախնիաց տարւոյ իր պաշտօնավարութեան չընտրելու հրապարակային քննութեանց ստեղծ իր դաստիարակութեանց արգիւնքի ոչնչութիւնը պարզուելէ փոքրած, քննութեան ներկայ եղող իր պաշտօնակիցներուն զիտող թաւններուն ղեմ տարդի եւ կոշտ վերաբերմունքով ունեցած էր: Այս տողերը գրողը անձամբ ներկայ եղաւ: Մուրադեանի թրաւարանութեանց դասի զննութեանը ինչ ողբայր տեսարան էր այն, ինչք տղոցը ոչնչ սովորեցնել չէր յաջողեր, բացի զանոնք չեմոթութեան խառնարան մը զարմնելէ: Խ ղճ ունիւնէր Տ. Խոյս պուլեան ամօթէն գնալու կանցնէր, աղաքը ուղիղ թիւ գրելու մէջ անգամ կը սխալ լինու: Աւսուցիչ Բէօլէանը քաղաքավար դիտողութիւն մը ըրած ըլլալուն համար՝ Մուրադեան ամենակոպտ վերաբերում մը ունեցաւ: անոր ղեմ, այնպէս որ քննութեան ժամը լրանալէ յետոյ բանավէճ մը ծագեաւ մէջերէն:

Յետոյ Մուրադեան կը պահանջէր որ իր դասերուն խօսանիքները որոշելու իրաւունքը միայն իրեն վերապահուի, տնօրէնը, ուսուցչական խումբը

եւ ունենցողներն քանազան կարծիք չը յայտնենք. որովհետեւ այդ թիւերը ցոյց պիտի տային բազմաթիւ Կրօնականներու ազգայնական շինելը: Մուրաւսեանի այս անիրաւ պահանջը մերժուեցաւ եւ թիւերը խորհրդակցարար որոշուեցան առատօրէն. բայց Մուրաւսեան զմեզնի միտքերէն արտօնեց ալ եւ քանի որ օր յետոյ վիճակացոյցներու քաջ խման հանդէսին մէջ համարձակութիւնը ունեցաւ յանկարծ աղօթել հանել եւ հրամայել որ վիճակացոյցներու թուանշանները չը կարգադրուին, որով հետեւ ժողովուրդը պիտի իմանար թուանշաններէն թէ Մուրաւսեանի դասերը ապարդիւն անցեր են: Անոր սյս անվայել ու տարգի վարժանքին բոլոր ժողովուրդը ականատես եղաւ ու ցրուեցաւ. եւ ժաղ, խորհուրդը զ Նի իր ներկայութեան շանչելով խստիւ յայտնեց:

Այս իր այս լուսնուան ցոյց տուող Մուրաւսեանէն է որ այս տարի փոխանակ 80 ֆր. 120 ֆր. վ պաշտօնիկու շուեցաւ հօրը թաղականութեան շրջանորէն. եւ այդ 120 ֆր. ն ալ 140 ի բարձրացնել յաջողիւ էր, երբ մեր բողոքը վրայ հասնելով այդ յանկալ 25 ֆրանքը իր կողմիցէն դուրս քշուեցաւ:

Այս անգամ դանի պաշտօնի կողմէն հազարաւորութեան, եթէ կաշկանդուներէն զերծ ըլլաւ, ընկալեալ է որ իրեն պարտք պիտի համարէր անոր նախող պաշտօնավարութեան արդիւնքը պարտքով սփռանալով թիւները ու քննութեանց նիւթը նախ աչքէն հանել. բայց այդ չը կրցաւ ընել, ինչ որ ակամայ թերացում մըն է, որուն արդիւնքը անհաշիւ անգուցիւր կը կրէ:

Այս տարի ուսուցչական ժողովով կորոշուին եղբի վարձարածին ներքին խնդիրները: Այս բարեփոխումը յաջողութիւն մըն է, եթէ միայն ու միայն իրենց անձնական հարկիստութեան տաճող ուսուցչներէ կազմուած չըլլալ այդ ժողովը եւ եթէ հոգաբարձութեան վերին հսկողութիւնը անպակաս ըլլալ անոր վրայէն: Բայց ի՞նչ բոխ այն ուսուցչական ժողովին, որ անհասկանալի է միայն, եւ փամփայտ չը գտնէր զատաբարբիւր իսկ որոշելու: Ուսուցչներէ մըն կը հրամայէ աշակերտներուն այնքան զատաբարբիւր գնել, կը գտնուին եւ անա միւս զատաբարբիւր կը մերժէ այդ գիրքէն զատաբարբիւր, եւ կը ձգուի անգործածելի. օրինակ աղտու պիտի ըլլաւ գիրքը զոր այսօր աշակերտները առանց անդամ մը անկէ դաս անելու, հանգստեան կոչած են իրեն զարաններուն մէջ:

Երբ ուսուցչական ժողով մը զատաբարբիւր որոշուեալ նման կարեւոր խնդիր մը կ'ազ խնդրող չընէր, ալ ի՞նչ բաներ են արդեօք իրեն կարգ խնդրողը: Բայց սեղ յայտնի է թէ ինչիւր են. օրինակ աշակերտներուն այն ինչ թերթերը կ'արդար լանձնարարել եւ այնքան կարգաւ արգիւել. ամսուան մէջ վարձարանը 2-3 օր պակաս բաժնաւ պատճառներ յօրինել. Ժամ մը պակաս վարձարան միայն. միջոցները խորհիւ ու բորձարել. գոնէ ամիսը անգամ մը աշակերտները եկեղեցի իջնելու: Համար քանանաներու ու թաղականութեան պահանջը մերժել. աշակերտներուն մէջ գոնիկ կուսակցամտութիւն մը տարածել. «Ռազմիւրայ» թերթին բաժանող գտնելու եւ զայն աշակերտներուն միջոցաւ ցրուել եւ տարածելու համար կարգադրութիւններ ընել. ուսուցչներուն ալ լանդակութիւնները քննադատող զաւակը ծանրապէս պատժել, ատով առնոր իօրմէն վրէժ լուծելու ամենապարտաւորութիւնը:

Քինախնդրութեամբ Ահա ասոնք են զորոքումները այս տարուան ուսուցչական ժողովին որուն պիտի է խնդրուի Մուրաւսեանը հանդիման իր բոլոր ցաւաքարութեամբ: Եւ այսպիսի ուսուցչներէն կազմուած ու հոգաբարձութեան մը հսկողութիւնէն զրկուած վարձարան մը արդիւնք սպասել կը նրմանի քաշել իւր սպասելու:

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Քոնստանդնուպոլի Ռազմիկ Խնդրի ղրկուած Բազմաթիւ Անձնակներուն հետեւ

Ձրպարտիչ եւ վախկոտ պարտներ, Ձեր «Ռազմիկ» թերթի մէջ մեծաղբոր յայտարարած տեղիս ազգային ղորներու եւ երկու ուսուցչներու մասին «մեծ յայտնութիւններ» չեւեռացին այնպէս ինչպէս կրկնաւոր «Ռազմիկ»-ի փութկոտ «ռեկլամներէն» վասն զի, անոնք չա՛տ հասարակ «ասէ կոտէներ» էին, որոնց մասին թէնի չէր արժեք իմ կողմանէ որեւ ինչ պատասխան տալ, բայց սուս միայն ան իրազեկ մաքուր ի զուր մոլորութեան խնայելու, որոնք իսպառ անիրազեկ չեն խղճի ուղեւ: Այսօր տարաբան ծենք մը «մեծ յայտնութիւններ» չեն ընելով Պ. Ջորդաբեանի բրած «հանձնարի ամփոփումը», յանձնելով զայն հասարակաց դատաւճարին:

«Ռազմիկ»-ի 41 թ. 100 ֆր. վարձք առնելու երկու ուսուցչներ, եւս Սուլթան «յայտնութիւն» եւ «առաջին սուս» վասն զի, եթէ այդ անարկուած երկու ուսուցչներէն մէկը եւս եւ, եւ այսպիսի վարձք մը չառնել, եւ այդպիսի խորհուրդ մըն ալ չերկնեցի իմ մէջ. ոչ միայն հոս ուր ուսուցչի ծն, այլ եւ այնպիսի անգիւր ու ժամանակներ, երբ ուսուցչի կամ պաշտօնեայ չըլլալով հանդիման կատարած եւ վարդապետեց եւ այլ հանդէսներ:

Սուրբ պարտներ, հաճեցէք հագնել ստաւոսի կամ զրպարտիչի խալաթը իրեն «պատահակ ստ» կամ ժամանակաւոր թղթակից «Ռազմիկ»-ի եւ Պ. Ջորդաբեանի ալ մոլորութեան կամ խաբուած չապկիւր թող հագնելու: Եւ Ժամանակներ գրեթէ «Ռազմիկ»-ի այդ մասին, թէ այս, այդպիսի եւս իմաններ կան բայց ոչ ուսուցչական ասպարէզին մէջ. ուրտեղ Սակայն նա՛ Պ. Ջորդաբեանի պոչատելով մ գրութիւնը, հասարակեց անկէ՛ ինչ որ կատեցաւ, համաձայն իր խրաքարական բարձրութեան:

Այս պարզ յայտնութիւններով եթէ տակաւին յամառեք ձեր սուտին մէջ եւ չի համոզուէք յայտնի ճշմարտութեան, ոչ չէ տեղիս թղթակցութեան, ինչպէս ողջ եւս եւս զուր հասարակեցէք ձեր սուտը եթէ կարելի է եւս պիտի վճարեմ իմ ստացած նախդիմաւոր սանթի իմ մէկ ֆրանք: Օ՛հ, ուրեմն «պոչի ընդդ» տեսնեմ Այս մէկ:

«Պատահակ» թղթակցէ՛ք յետոյ՝ զանք «ընկեր թղթակցին», որ չարա հաճէր է երկու ուսուցչներու հողի հաւասար ընելու չափ ստորանալ կողմէն մեզ լապիկար արդի կրթական պահանջներուն անհամապատասխան... եւս իմ պատասխանս իմ մասին՝ այդ պարտին քիչ մը լայն ու ընդարձակ պիտի ըլլայ, վասն զի այդ պարտն ալ պատահական թղթակցինն չեմ եւ իր ընտրած իրաւականներուն հետ միասնաբար բաւական պոչաւոր սուս:

տեղ յերեւելով՝ զարմանալի զերպով կ'ընեն յայտնելու միտքով Ջորդաբեանին: Այդ արեւելի թղթակցի ուսուցչի լաւ կը հասկնար պաշտօնի չափը անքննելու, լաւագոյն գործ մը ըրած պիտի ըլլայ, եթէ զ լաւագոյն գործածելով զարգելու մարմնը չի սնուցանել իր մէջ, իսկ եթէ անպատճառ զնկերով մը հիացումը յափշտակել կուզէր, գոնէ մի անգամ թող հաճէր այցելել իրեն հայ հայտն մը վարձարանը, երբ տեղիս լաւ ունեցողի իմ աստուծոյն զէթ արտաքին կրթական երեւոյթը զարգելու ծրարիւր եւայն. որով իր հետ Պաշտօնական տարած սուտ տեղեկութիւնը՝ գոնէ ճշմարտանման ըլլալու կեղծ հանգամանք մը կուեննար յայտնաւորութիւններու: Բայց նա այդպէս չըրաւ. սրճարանի անկիւններէն բարեւ մը յետ, Սուլթան Բիւրասէ զօրքանի աղտոտ եղանակով կ'ընէ. եւ օրովհետեւ «միտք ժողով»-ի մանկութեան իր մէջ հասարակեցաւ ի խնամ չարիւն, երբ զատաբարբիւր չէ. քիթեց այդ վարձարանի լուսերը. քիթեց եւ հասարակ, ու մեծ գործ մը ըրած ըլլալու գոնէ նախկին համար զրական նիւթ ալ ըրաւ, ցոյց տալով իր գիրք-գրք անխղճութիւնը վասն զի, մարդ մը կրնայ դատել որ եւ ինչ բան երբ անոր վրայ կատարեալ ծանօթութիւն ունի իսկ դոք Պ. հե. զինականներէն մէկը ըլլալով իսկ թաղ մարմնը նախկիններուն, սգիւրութեամբ առցեալ գործ մը կատարելով, ծանօթութեան վարձքով ուրիշներուն այն ինչ որ անոնք անող է ձեռք: Ուրեմն զոք կամ զրպարտիչ մըն էք եւ կ'ստախոս մը, որ չա՛տ ի գուր եւ անիրաւարար վարկարկել կ'ըզք քառող պարտ մը վաստակաւոր հայ ուսուցչի մը, որ հակառակ իր առաջնացած սուրբին ունի ցաւաւ մարմնուր մէջ իր քիթը: Այս օր, երբ ալ Տոքթոր կոչուած Ալիօնեան անուն մէկը, որ գրութեան տարիէ մը վեր Մարտի 25-ին ցած էր, կատարեալ երկու գաթական հայերի (Էկր Մուրաւսեանի Էկանեան, 37 տարեկան, արհեստը քարտաշ, եւ միւսը Միքայէլ Կիրակոսեան, 41 տարեկան եւ արհեստը որմնագործ) որ իրեն ճամբը իրենք գտնեցին Գանատա զրկելու համար: Ասոնք ալ վարձարանութեան յոսով կը համոզուին 2 ուր չ'աղակտանելու անողմէն տոխակի համար 365 ֆր. անոնքով կը յանձնեն 8 ֆր. կողուած Ալիօնեանի որ կ'աշայտանայ: Դրած տուողները կերթան կը զանգոտն ուստիկանութեան ու կը ձրքակալ վերոյնեալ երկու անձները քանի որ տոքթոր կոչուած Ալիօնեանը փախած է: Ասոնք բանտին մէջ իրար հետ կը կուրին եւ զի չեն իրաւական փոքրիկ զանգով մը կըստի կտրել: Յովհաննէսեանի վերջը որ քալէ արթննալով կը պոռայ եւ բանտայանները վրայ կը հաննին: Մուրաւսեանի Էկանեան արեւմտաթաւ ծանր վիճակի մը մէջ փոխադրուած է քաղաքային հ/ւ. նշանեցալ իսկ Կիրակոսեան մասնաւորապէս խիստ հեղեղութեան տակ տուած: Մտքորբութեան 5 ֆր. գողցեւ է:

ԴիՏ. ԽՄԲ. — Ինչք համաք թիւ Երբ իմանալու թէ ուսուցչականութիւնը որո՞ւց մասնաւորութիւն կամ թեղաբարձութեան վերջերս Գանատա ցալէ հետաքցնելու հայ նախկին ուսուցչներէն է Մ. Հայկունի այս մտաբն եթէ մեր ընկերացողներու միտքը լուսաւորելու անհաճ մը ըրած պիտի ըլլայ, որով մեր համբարտարութիւնը չարաչար գործածուած չըլլար:

ԴիՏ. ԽՄԲ. — Ինչք համաք թիւ Երբ իմանալու թէ ուսուցչականութիւնը որո՞ւց մասնաւորութիւն կամ թեղաբարձութեան վերջերս Գանատա ցալէ հետաքցնելու հայ նախկին ուսուցչներէն է Մ. Հայկունի այս մտաբն եթէ մեր ընկերացողներու միտքը լուսաւորելու անհաճ մը ըրած պիտի ըլլայ, որով մեր համբարտարութիւնը չարաչար գործածուած չըլլար:

ԴիՏ. ԽՄԲ. — Ինչք համաք թիւ Երբ իմանալու թէ ուսուցչականութիւնը որո՞ւց մասնաւորութիւն կամ թեղաբարձութեան վերջերս Գանատա ցալէ հետաքցնելու հայ նախկին ուսուցչներէն է Մ. Հայկունի այս մտաբն եթէ մեր ընկերացողներու միտքը լուսաւորելու անհաճ մը ըրած պիտի ըլլայ, որով մեր համբարտարութիւնը չարաչար գործածուած չըլլար:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Ք

Պաշտօնաւար իմ թոռակիւ հետոյ գիր մը կը ծանուցանէ թէ Պաշտօն մէջ տարածաշութուն մը կը չըլլի որ Դուրը Պաշտօնաւար նախարարի մը շահակները ձեռք անցուցած է. որոնք մով հրահանք կը տրուի ձգել Մակե. գործի մէջ յեղափոխական կողմակերպութիւններ ընելու: Այս տարածաշութունները իրեն թէ Պաշտօնաւարներն ալ կը հաստատեն եղբիւր, բայց

կրտսէ թէ այդ նախկիններ այժմ պատշաճ մէջ գտնուող նախարարի մը չեն պատկանիր այլ նախկին նախարարներէ մէկուն:

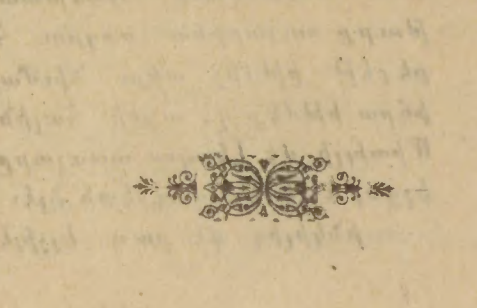
Կը ծանուցուի թէ Բորի-Արթուրի պաշտպան հրամանատար զօրավար Շթուէլ՝ որ վերջերս իրեն զաւանճան մահուան դատապարտուեցաւ եւ 2 օր առաջ պատիժը տաք տարի բանտարկութեան փոխեց, ի մտոյ լայն պիտի ընծայէ չորս հատորէ բաղկացած յիշատակարան մը, որ կը տպուի Շթուէլ-կարտի մէջ: Առաջին հատորին Թարգմանութիւնը արդէն յրացած է:

Այս յոյժ հետաքրքրաշարժ գիրքերը միտամանակ պիտի սպասորուին թէ՛ Բարիքի օւ թէ՛ Լեւոնայի մէջ:

Ռուս-ճարտական պատերազմին առաջին 7-8 ամիսներուն մէջ զիւր-ցաւուն իմանալու փառաբանութեան չ'ըղգուն դափներնուն արտաքին հաշկող Շթուէլը վերջերս իր զաւանճան ու մահաւարտ դատապարտուելէ յետոյ, բնական է որ ինքնաբերաբար մի իր բոլոր զննքերը հրապարակ հանէ, որոնցմով ցոյց տալ տայ անշուշտ որոս բանակին եւ պիտակած կազմութեան ամբողջ փառութիւնը, զորաւարներով միասին, բայց հաւանական է որ Շթուէլը զրաջանայ պայտասկաններու ու տոնիկ աստեղանիւր տխուր դերերը պարզելու, քանի որ տակաւին մեծ յոյս ունի որ պատակասկաններուն շնորհիւ ինք ներուած տեսնայ:

Արմենիայի մէջ կը կարգանք

Արմենիայի զաղակոյտ համար Մարտի 25-էն միտքով Հայերի կեանքին տրախուր միջադէպներ կարճատեգրութիւն երբ միտքիս ֆրանսերէն լրագիրներ իրեն մէջ: Այս օր, երբ ալ Տոքթոր կոչուած Ալիօնեան անուն մէկը, որ գրութեան տարիէ մը վեր Մարտի 25-ին ցած էր, կատարեալ երկու գաթական հայերի (Էկր Մուրաւսեանի Էկանեան, 37 տարեկան, արհեստը քարտաշ, եւ միւսը Միքայէլ Կիրակոսեան, 41 տարեկան եւ արհեստը որմնագործ) որ իրեն ճամբը իրենք գտնեցին Գանատա զրկելու համար: Ասոնք ալ վարձարանութեան յոսով կը համոզուին 2 ուր չ'աղակտանելու անողմէն տոխակի համար 365 ֆր. անոնքով կը յանձնեն 8 ֆր. կողուած Ալիօնեանի որ կ'աշայտանայ: Դրած տուողները կերթան կը զանգոտն ուստիկանութեան ու կը ձրքակալ վերոյնեալ երկու անձները քանի որ տոքթոր կոչուած Ալիօնեանը փախած է: Ասոնք բանտին մէջ իրար հետ կը կուրին եւ զի չեն իրաւական փոքրիկ զանգով մը կըստի կտրել: Յովհաննէսեանի վերջը որ քալէ արթննալով կը պոռայ եւ բանտայանները վրայ կը հաննին: Մուրաւսեանի Էկանեան արեւմտաթաւ ծանր վիճակի մը մէջ փոխադրուած է քաղաքային հ/ւ. նշանեցալ իսկ Կիրակոսեան մասնաւորապէս խիստ հեղեղութեան տակ տուած: Մտքորբութեան 5 ֆր. գողցեւ է:

Ի խ թ Ս Ր

Քննչական պալատի անհատական պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Տարածված	Տարածված
Սիրիայի մասին	Սիրիայի մասին
Շահագործման	Շահագործման
Բուսական	Բուսական
Վերականգնողական	Վերականգնողական
Պաշտպանական	Պաշտպանական
Քննչական	Քննչական

ՀԱՎԱՏՈՒՄ

ԹԻՒՐԻՔԻԱ

Բնակիչների պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Թիւրքիայի պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

ՏԱԽԵԻՅԵ

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Ի Ո Ւ Ս Ի Ա

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

ԱՆՄԱՆԻՍ

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

ԹԻՒՆԻՔԻԱ

Պաշտպանության	100	18/19.50
Պաշտպանության	57-62	15/20
Պաշտպանության	100	14/14.50
Պաշտպանության	45-52	8/8.50
Պաշտպանության	33-36	5-5.50
Պաշտպանության	100	10/10.50
Պաշտպանության	52-57	10/20
Պաշտպանության	100	15-18
Պաշտպանության	7	60-8.40
Պաշտպանության	55-60	10.30
Պաշտպանության	9-60	10-20
Պաշտպանության	15/26	40-50
Պաշտպանության	20	40-50

Պաշտպանության	1.95	2.20
Պաշտպանության	89	
Պաշտպանության	45.50	
Պաշտպանության	45	
Պաշտպանության	34.50	
Պաշտպանության	50	
Պաշտպանության	10.70	
Պաշտպանության	1.25	1.30
Պաշտպանության	80	75
Պաշտպանության	100	4-60

ՉԱՏԱՆԱԿԱՆ ԳՈՒՂԱՆԱԲ. ՆԵՐ

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին:

Պաշտպանության մասին օրենքի նախագիծը հաստատվելու է 1908 թվականի մայիսի 1-ին: